

Arvioitavat kokonaisuudet: Lastentaudit

Huonojen uutisten kertominen	1
Konsultaatioiden tarjoaminen oman yksikön ulkopuolelle	4
Näyttöön perustuva lääketiede	6
Pitkäaikaissairaalan lapsen poliklinikkakäynti	8
Vastasyntyneen elvytys	10
Osastokierto	12

Huonojen uutisten kertominen

Määritelmät ja rajoitukset

Erikoistuva kertoo perheelle/potilaalle huonon uutisen. Esimerkkejä huonoista uutisista ovat vaikea diagnoosi, sairauden paheneminen, hoidon tavoitteen muuttuminen parantavasta oireita lievittäväksi, vaikeat diagnostiset tutkimukset, monimutkaiset hoitovaihtoehdot ja niiden sivuvaikutukset, eri hoitomuotoihin liittyvä epävarmuus ja päätös hoitotutkimuksiin osallistumisesta

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Haastavissa vuorovaikutustilanteissa käsitellään herkkiä asioita, joiden epäonnistuneesta käsittelystä saattaa seurata pitkäjäsenisiä selvittelyitä ja väärinymmärryksiä.

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot
- Ammatillisuus

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Lääketieteellinen osaaminen

- Valmistautuu tapaamiseen ja perehtyy riittävästi lääketieteellisiin kysymyksiin ja potilaan tilanteeseen osatakseen vastata potilaan/omaisten kysymyksiin

Vuorovaikutustaidot

- Järjestää tapaamisen rauhalliseen tilaan
- Varaa riittävästi aikaa tapaamiselle
- Kertoo oleelliset lääketieteelliset asiat potilaan ja/tai omaisten ymmärtämällä kielellä (tarvittaessa tulkin avulla) välttäen lääketieteellisten termien käyttöä
- Arvioi perheen mielialoja ja kykyä vastaanottaa huonot uutiset ja pyrkii sanavalinnoillaan tukemaan perhettä tässä
- Kuuntelee aktiivisesti välttäen keskeytyksiä
- Tarkentaa tarvittaessa kuulemaansa ja pyytää selvennystä
- Neuvottelee potilaalle/omaisille ymmärrettävän hoitosuunnitelman ja kertoo, miten toimitaan tästä eteenpäin

Yhteistyötaidot

- Kutsuu tarvittaessa mukaan muut potilaan hoitoon osallistuvat henkilöt
- Osallistaa muut tiimin jäsenet haasteellisen vuorovaikutustilanteen hoitamiseen

Ammatillisuus

- Esittäytyy, selittää oman roolinsa tilanteessa ja kertoo keskustelun syyn
- Säilyttää ammatillisuutensa emotionaalisesti latautuneessa tilanteessa
- Osaa pohtia tilannetta jälkeenpäin ja tarvittaessa hakeutua defusion-tilaisuuteen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toistot eri potilastilanteissa

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Ohjaaja havainnoi prosessia. Itsenäisesti suoritettujen tehtävien tulos käydään yhdessä läpi. Ohjaaja antaa konkreettisia ohjeita siitä, miten erikoistuva voi edistyä osaamisessaan.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tavoitetaso 4.

Kouluttajan arvio arvioitavasta tilanteesta

Helppo/Keskivaikea/Vaikea

Konsultaatioiden tarjoaminen oman yksikön ulkopuolelle

Määritelmät ja rajoitukset

Erikoissairaanhoidossa konsultaatioiden tarjoaminen oman yksikön ulkopuolelle kuuluu sekä erikoislääkärin että erikoistuvan lääkärin toimenkuvaan. Tämä EPA koskee sekä virka- että päivystysaikaa.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Puutteellinen lääketieteellinen osaaminen:

- Kiireellisen hoidon viivästyminen ja akuutin sairauden hallitsematon eteneminen
- Perusterveydenhuollossa hoidettavissa olevien asioiden ajautuminen erikoissairaanhoidoon

Puutteelliset yhteistyö- ja johtamistaidot:

- Konsultoivan osapuolen tai oman huolen huomiotta jättämisestä aiheutuvat riskit potilaalle

Puutteet oman osaamisen hallinnassa:

- Potilaan hoito ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla.

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Yhteistyötaidot
- Johtamistaidot
- Oma osaaminen ja tiedonhallinta

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

- Tunnistaa kysymyksenasettelun ja tarvittavien toimenpiteiden kiireellisyyden

- Osaa hyödyntää ISBAR-menetelmää ohjaten konsultoivaa tahoa antamaan riittävät tiedot
- Osaa ohjata tai välittää konsultaation eteenpäin suppealle erikoisalalle
- Tuntee hoitosuosituksot ja kirjallisuuden niin, että voi tarvittaessa ohjata konsultoivan tahon tutustumaan niihin
- Suhtautuu kohteliaasti konsultoivaan tahoon
- Kunnioittaa potilasta ja tämän perhettä ammatillisessa keskustelussa
- Tarjoaa mahdollisuuden ja reitin jatkokonsultaatioon, mikäli potilaan tilanne ei etene odotetusti tai uusia kysymyksiä nousee esille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Ohjaajan toiminnan seuraaminen, itsenäinen konsultaatioihin vastaaminen ohjaajaa konsultoiden, itsenäinen konsultaatioihin vastaaminen ohjaajalle raportoiden, potilaan hoidon laadun seuranta ja vaaratilanteiden käsittely ohjaajan kanssa

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Lääketieteellisen substanssiosaaminen, kommunikaatiotaidot, oman tietämyksen rajojen hahmottaminen, jatkotoimien organisointi paikalliset resurssit huomioiden. Konsultaation pohjalta erikoissairaanhoidon tulneiden potilaiden potilaskertomusmerkintöjen läpikäynti ja keskustelu erikoistuvan kanssa esim. Mini-CEX-menetelmää soveltaen.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tavoitetaso 4.

Näyttöön perustuva lääketiede

Potilaan ongelman ratkaisu tietohaun avulla

Määritelmät ja rajoitukset

Tehtävässä käsitellään kliinistä ongelmaa, jonka ratkaisuun tarvitaan tietohakua, joko siksi, että tilanne on harvinainen tai muuttunut tai muuten halutaan varmistaa oikea toimintalinja. Ongelma voi olla erikoistumisen alkuvaiheessa yksinkertainen ja tietohaun kohde selkeä ja helposti löydettävissä ja näytön aste valmiiksi arvioitu (esim. Käypä hoito -suositus).

Erikoistumisen edetessä käsitellään ongelmia, joiden ratkaisussa tarvitaan vaativampaa kirjallisuuden hakemista ja löytyneen tiedon arviointia.

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Oma osaaminen ja tiedonhallinta
- Ammatillisuus

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Tietohaun prosessi

1. Kliinisen, vastattavissa olevan kysymyksen muotoilu
2. Evidenssin hakeminen
 - Käytetyt tietokannat (oppikirjat, UpToDate, suositukset, PubMed)
 - Hakusanat, rajaukset
 - Oleellisten suositusten, meta-analyysien tai yksittäisten artikkelien löytäminen
3. Löydetyn näytön kriittinen arviointi
 - Perustuuko löydetty tieto (esimerkiksi suositus tai hoito-ohje) näyttöön?
 - Katsauksen tai meta-analyysin luotettavuuden arviointi
 - Yksittäisen artikkelin arviointi
 - Tutkimusasetelma

- Mitä mitattiin ja miten
 - Mihin verrattiin
 - Mikä oli tulos ja kuinka tarkka arvio siitä saatiin
 - Tutkimuksen mahdolliset virhelähteet
4. Yhteenvedon tekeminen ja näytön soveltaminen omaan potilaaseen, siitä kertominen potilaalle ja työyhteisölle, uusien toimintatapojen käyttöönotto uuteen näyttöön perustuen
5. Oman suorituksen evaluointi

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toistot eritasoisilla ongelmilla erikoistumisen eri vaiheissa

Kouluttajan arvio tehtävän tasosta

Helppo/Keskivaikea/Vaikea

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Ohjaaja voi havainnoida prosessia. Itsenäisesti suoritettun ongelmanratkaisun tulos ja perusteet käydään yhdessä läpi.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tavoitetaso 4.

Pitkäaikaissairaahan lapsen poliklinikkakäynti

Määritelmät ja rajoitukset

- Erikoistuva osaa ydinasiat hoidettavasta sairaudesta ja sen hoidosta ja osaa soveltaa näitä tietoja yksilöllisesti potilaan hoitoon.
- Osaa tarvittaessa konsultoida erikoislääkärinä neuvojen ja ohjeiden saamiseksi.
- Ymmärtää pitkäaikaissairauden merkityksen lapsen ja perheen elämässä.
- Osaa toimia moniammatillisen tiimin jäsenenä hyödyntäen muiden osaamista.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva lääkäri ei havaitse taudin etenemistä/aktivoitumista, joka voi johtaa hoitotasapainon heikkenemiseen

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Yhteistyötaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Johtaminen
- Tiedonhallinta ja oppiminen
- Terveysten edistäminen

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Valmistautuminen poliklinikkakäyntiin

- Potilasasiakirjoihin tutustuminen
- Lisätiedon hankkiminen (kirjallisuus ja konsultointi)
- Läheteiden laatiminen
- Tutkimustulosten läpikäynti

Poliklinikkakäynti

- Anamneesi (ikä huomioiden potilaalta/vanhemmilta)
- Kliininen tutkiminen

- Osaa tulkita saadut tulokset, tietää normaaliarvot eri ikäisillä lapsilla ja osaa selittää ne lapselle/vanhemmalle ymmärrettävästi
- Tunnistaa hoidon muutosta vaativat poikkeavat tulokset
- Suunnittelee jatkohoidon tarvittaessa erikoislääkärinä konsultoiden
- Osaa määrätä tarvittavat jatkotutkimukset ja seurantakäynnin ajankohdan
- Ymmärtää hoitamansa sairauteen liittyvät kuntoutusmuodot ja sosiaalisuudet
- Osaa laatia tarvittavat lähetteet ja lausunnot
- Tiedostaa, että joissakin hoitomuodoissa edellytetään erityislausuntoja
- Osaa tukea lapsen normaalia kasvua ja kehitystä ja ottaa huomioon sairauden asettamat rajoitukset jatko-opintojen ja ammatinvalinnan suhteen
- Kartoittaa perheen jaksamista ja osaa tukea sitä

Poliklinikkakäynnin jälkeen

- Osaa laatia tarvittavat potilaskertomusmerkinnät
- Huolehtii tiedon siirtymisestä yhteistyötahoille

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Useiden vastaanottotilanteiden seuraaminen
- Potilasasiakirjoihin tehdyt merkinnät

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

- Mini-CEX
- Potilastapauskeskustelu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tavoitetaso 4.

Vastasyntyneen elvytys

Huonokuntoisen vastasyntyneen alkuhoito

Määritelmät ja rajoitukset

- Täysiaikaisen vastasyntyneen elvytyssimulaatio synnytyssalissa
- Osallistajat: erikoistuva lääkäri, kätilö(t), neonataalisairaanhoitaja(t)
- Välineet: T-kappaleresuskitaattori, intubaatiovälineet, larynx-maski, vaihtoehtoisen iv-reitin välineet, adrenaliini, kirkkaita nesteitä, hätäverta simuloiva nestepussi, tyhjä surfaktanttiampulli, surfaktantin antovälineet, vastasyntynyttä kuvaava kauko-ohjattava simulaationukke, simuloitu monitori

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Ammatillisuus
- Johtamistaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Yhteistyötaidot

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Lääketieteellinen osaaminen

- Elvytysvälineiden tarkistus
- Vauvan voinnin arviointi
- Hypotermian ehkäisy
- Monitoroinnin aloitus
- Lisähapen asianmukainen käyttö
- Hengityksen tukeminen
- Verenkierron tukeminen
- Elvytyslääkkeet

Ammatillisuus & Taidot

- Johtajana toimiminen
- Tehokas kaksisuuntainen kommunikaatio
- Maskiventilaation aloittaminen huoneilmalla
- Intubaatioputken valinta, intubaatioon tarvittavat välineet ja tekniikka
- Paineluelvytyksen oikea-aikainen aloitus ja rytmitys
- Perifeerisen ja/tai vaihtoehtoisen verisuonikanyylin asetus
- Nestetäyttö, verensiirto
- Surfaktantin annostelu
- Jatkohoidon suunnittelu

Asenteet

- Oman osaamisen rajojen tunnistaminen
- Avun pyytäminen tarvittaessa
- Vanhempien huomioiminen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toistot erityyppisillä simuloituilla potilastapauksilla (esim. vastasyntyneen lievä adaptaatiohäiriö, asfyksia, istukka-ablaatio ja mekoniumaspiraatio), joissa tarvittavat toimenpiteet vaihtelevat virvoittelusta lapsen intubaatioon ja täyselvytykseen. Potilastapauskeskustelut

Kouluttajan arvio tehtävän tasosta

Helppo/Keskivaikea/Vaikea

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Ohjaaja havainnoi prosessia. Simulaation jälkeiset keskustelut (ks. tarkistuslista)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tavoitetaso 4.

Osastokierto

Määritelmät ja rajoitukset

Kokonaisuus sisältää lääkärinkierron toteutuksen yhdessä hoitoon osallistuvien henkilöstöryhmien kanssa. Kouluttajan harkinnan mukaan EPA voi käsitellä joko koko osaston tai yksittäisten lasten/nuorten kierron. Se käsittelee kiertoon valmistautumisen, sairaudenkulun arvioinnin, erotusdiagnostiikan pohtimisen sekä jatkotutkimus- ja hoitosuunnitelman laatimisen ja vuorovaikutuksen sekä henkilökunnan että lapsen/nuoren ja vanhempien kanssa.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Oma osaaminen ja tiedonhallinta

- Diagnoosin tai hoidon viivästyminen
- Lapsen/nuoren kotiuttamiseen liittyvät haasteet ja hoitojakson pitkittyminen

Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot

- Tiedon välittymisen tai hoidon toteutumisen haasteet

Puutteet kirjaamisessa

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Yhteistyötaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Johtaminen
- Tiedonhallinta ja oppiminen

- Terveyden edistäminen

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Valmistautuminen osastokiertoon

- Potilasasiakirjoihin tutustuminen
- Lisätiedon hankkiminen (kirjallisuus ja konsultointi)
- Tutkimustulosten läpikäynti

Lääketieteellinen osaaminen

- Kliininen tutkiminen
- Osaa tulkita tutkimustulokset
- Osaa määrätä tarvittavat jatkotutkimukset ja seurannan
- Tunnistaa hoidon muutosta vaativat tilanteet
- Suunnittelee jatkohoidon, tarvittaessa erikoislääkäriä konsultoiden

Ammatillisuus & taidot

- Osallistaa keskusteluun ja hoidon suunnitteluun muut hoitoon osallistuvat henkilöstöryhmät (hoitajat, terapeutit, sosiaalityöntekijät ym.) sekä lapsen/nuoren ja/tai vanhemmat
- Esittää avoimia kysymyksiä ja kuuntelee
- Soveltaa jaetun päätöksen teon periaatetta ottaen huomioon lapsen/nuoren ja vanhempien preferenssit hoitovaihtoehtoista ja jatkosuunnitelmasta
- Ymmärtää hoidettavan sairauteen liittyvät hoito- ja kuntoutusmuodot ja sosiaalietuudet
- Osaa arvioida osastoseurannan tarpeen ja seurannan tason (vuodeosasto, teho-osasto) ja ohjeistaa hoitohenkilökuntaa seurattavista asioista

- Hallitsee ajankäytön ja huomioi käytössä olevat resurssit

Asenteet

- Kohtaa lapsen/nuoren ja perheen empaattisesti kokonaistilanne huomioiden
- Ottaa anamneesin ikätasoisesti lapselta/nuorelta ja/tai vanhemmilta
- Kartoittaa perheen jaksamista ja osaa tukea sitä
- Kohtelee kollegoita ja muita henkilöstöryhmiä kunnioittavasti ja arvostavasti

Osastokierron jälkeen

- Laatii tarvittavat potilaskertomusmerkinnät ja lausunnot
- Huolehtii tiedon siirtymisestä henkilökunnalle
- Huolehtii tiedonsiirrosta jatkohoitopaikkaan

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Osastokierron / sen osan seuraaminen ja potilasasiakirjamerkinnät

Kierron jälkeinen muiden henkilöstöryhmien ja perheen haastattelu kouluttajan harkinnan mukaan.

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Ohjaaja havainnoi prosessia. Itsenäisesti suoritettu tehtävä käydään yhdessä läpi. Ohjaaja ja koulutettava keskusteleval siitä, miten erikoistuva voi edistyä osaamisessaan.

Koulutuksen vaihe

Havainnointi luottamuksen eri tasoilla voidaan aloittaa jo erikoistumisen alkuvaiheessa. Tämä EPA tulee suorittaa vähintään kaksi kertaa. Tavoitetaso 4.

Kouluttajan arvio tilanteen vaikeustasosta

Helppo / Keskivaikea /Vaikea

Suositan erikoistujaa luottamuksen tasolle

1. aste: Erikoistuva on ollut seuraamassa kouluttajan osastokiertoa
2. aste: Erikoistuva voi kiertää osaston suoran ohjauksen alaisena
3. aste: Erikoistuva voi kiertää osaston epäsuoran ohjauksen alaisena
4. aste: Erikoistuva voi kiertää osaston itsenäisesti
5. aste: Erikoistuva voi kiertää osaston itsenäisesti ja ohjata kokemattomampia

Voimassaoloaika

Pysyvästi, ellei kliinisessä työssä huomattavan pitkää keskeytystä